

Bid, zoek en klop

Preek over Lucas 11:10

Te lezen: Lucas 11:1-13
Den Haag, 21 juni 2981

Wat mij in het gelezen Bijbelgedeelte het meest opvalt, is de ontspannen manier waarop Jezus over het christelijk leven spreekt. Jezus heeft het over het ontvangen van de heilige Geest, over de komst van het koninkrijk van God, over het vergeven, over het niet in verzoeking komen.

Dat zijn niet de eerste de beste onderwerpen. Dat is hoog gegrepen, zoals dat heet. Alleen al die uitdrukking 'hoog gegrepen'. Als je dat woord in je mond neemt voel je je tenen zich krommen. Je ziet iemand zich helemaal uitrekken, met het puntje van zijn tong tussen de tanden ... Of hij er ook bij kan.

Jezus spreekt er heel ontspannen over. Hij zegt: 'Zoek en je zult vinden, bid en je zal gegeven worden, klop en je zal opengedaan worden.'

Wanneer ga je zoeken? Als je iets mist! Wanneer klop je op een deur? Als je buiten staat! Wanneer vraag je iets? Als je iets nodig hebt. Als je iets zelf niet voor elkaar krijgt! En dat mag allemaal! Jezus spreekt er niet afkeurend over.

Jezus nodigt ons uit dat nog eens heel duidelijk tegen elkaar te zeggen. Dat mag allemaal. Dat is niet erg. U mag iets missen. U denkt misschien: mijn leven als christen kan veel rijker zijn. Er straalt zo weinig echte blijheid van mij uit. Ik zou zo graag meer vrijheid willen hebben om met anderen over God te praten. Ik heb er zoveel moeite mee om me voor andere mensen in te zetten en hen lief te hebben. Ik schiet zo ellendig te kort ...

Van Jezus mag u dat allemaal zeggen. Behalve het laatste! U mag zeggen: dat u blijdschap mist. Dat u innerlijke vrijheid nodig hebt. En liefde voor mensen. Maar één ding mag u van Jezus niet zeggen: dat u zo tekortschiet.

Dit klinkt heel vreemd in een kerk. Ik denk dat de meeste mensen de kerk zien als de plek bij uitstek waar je beseft, hoeveel je eigenlijk tekortschiet.

Ik ken iemand, een eenvoudige gelovige vrouw en trouwe kerkgangster, die na een fijne dienst steevast opmerkt: 'Ja, we moeten toch eigenlijk heel anders leven!'

Dat zit heel diep. Dat je in de kerk voelt dat het allemaal anders moet. Dat je met je neus op je tekorten wordt gedrukt, op je falen, op je onmacht. Ik denk weleens: hoeveel mensen zouden er in de kerk zondag na zondag, preek na preek, schuldgevoelens zitten te koesteren?

Dat kan! Je kunt schuldgevoelens koesteren. Je kunt ze godsdienstig koesteren. Het kunnen dierbare gevoelens worden. Je kunt je onmacht om lief te hebben, je gebondenheid aan een verkeerde gewoonte, of dat nu het roken is of de dwang om je auto te poetsen, en nog veel meer tekorten en gebruiken, in de kerk tegen je aandrukken en een soort religieuze zaligheid beleven aan het gevoel dat je een ellendig mens bent. Hoe dat komt? In de kerk zijn voor het gevoel van veel mensen schuldgevoelens per definitie heilige gevoelens. Deze oude traditie is heel hardnekkig. Je kunt hem, gekleed in een modern jasje, bij heel progressieve christenen tegenkomen.

Iemand vroeg de leider van een plaatselijke werkgroep 'nieuwe levensstijl' naar het succes van hun activiteiten. Gingen er ook mensen soberder leven? Minder

consumptief? Met meer oog voor het milieu en voor de belangen van de ontwikkelingslanden? De leider van de groep vertelde het volgende verhaal: verleden week kondigde één van onze leden aan, dat ze voor drie weken op vakantie naar Indonesië ging. Iemand vroeg haar of ze zo'n dure toeristische reis langs dure hotels in een arm land wel kon verantwoorden als lid van de werkgroep 'nieuwe levensstijl'. De vrouw in kwestie zei toen: 'Tja, vóór ik jullie kende zou ik er zo niet over nagedacht hebben. Maar ik heb het er nu wel moeilijk mee!' 'En', zei de leider van de groep, 'je kunt zien dat het heus wel werkt! Ze had het er moeilijk mee!' Je kunt je tekorten, je onmacht, je onwil zelfs, inpakken in gevoelens van schuld. Die schuldgevoelens geven dan vaak een zekere godsdienstige standing aan die tekorten, onmacht en gebreken. Je hebt het er toch maar moeilijk mee. En dat is natuurlijk erg christelijk! Schuldgevoelens zijn niet per definitie heilig. Er staat nergens in de Bijbel dat God schuldgevoelens zegent.

Nu moet ik oppassen. Je kunt echte gevoelens van schuld hebben, die helemaal op zijn plaats zijn. Als u voelt dat u schuldig staat tegenover God, dat het scheef zit tussen u en God, mag u dat tegen hem zeggen. God neemt dan die schuld van u af en met de schuld ook het schuldgevoel. U ervaart dan een geweldige bevrijding. Dat is een kenmerk van een echt, gezond schuldgevoel: het leidt tot bevrijding. Tenzij je natuurlijk dwars gaat liggen, maar anders leidt het tot bevrijding. Maar als u het gevoel hebt dat u een rijker, blijer en sterker christelijk leven zou kunnen leiden, moet u daar geen schuldgevoel van maken. Jezus zegent geen schuldgevoelens. U wordt niets beter van schuldgevoelens. Integendeel. Het schuldgevoel zal zich als een dikke verstikkende deken over u heen leggen. U zult zich steeds armer voelen. En vreugdeloos. En steeds onmachtiger.

Jezus zegt: Zoek en je zult vinden! Het is niet erg dat u moet zoeken. Het is geen schande, dat u tot de ontdekking bent gekomen dat u iets mist. Zoiets is een echte geloofsontdekking. Daar mag u blij mee zijn. God heeft u daarvoor de ogen geopend. Daar moet u geen schuldgevoel van krijgen. In de trant van: O, o, wat schiet ik weer te kort! Niet dat u moet zoeken is erg. Dank God ervoor, als hij u heeft laten zien dat hij een grotere werkelijkheid in uw leven wil zijn dan hij nu is. Niet iets missen is erg. Niet zoeken als God u iets heeft laten missen. Dat is erg.

Jezus zegt: bid en je zult ontvangen! Hij heeft met het bidden heel duidelijk het vraaggebed op het oog. Het is niet erg dat u God veel moet vragen. Dat heeft niets met schuld te maken. U mag rustig een kind van God zijn, waaraan nog van alles en nog wat ontbreekt. Ik zeg niet dat u daar gerust genoeg mee kunt nemen. Maar dat u er zich niet voor hoeft te generen. Dat u er geen schuldgevoel van behoeft te krijgen. Laten we eens nuchter en eerlijk zijn. Kunt u zich voorstellen dat u niets van God behoeft te vragen? Dat het geloof uw leven volkomen bepaalt, dat u innerlijk volkomen in harmonie bent, dat u een hart vol liefde hebt voor de mensen om u heen, dat u vol tact en fijngevoeligheid bent, dat het u pure vreugde is om met anderen over God te spreken, dat u noem maar op!

Kunt u zich dat voorstellen? Neen! Maar wedden dat er hier mensen zitten wie het nu op de lippen ligt om te zeggen: 'Maar het zou eigenlijk wel zo moeten wezen!'?! Het zit zo diep! Het zit zo diep in ons hart dat onze onvolkomenheid schuld is. Heeft Jezus ooit gezegd dat we zover moeten zien te komen dat we God niets meer hoeven te vragen? Klinkt er iets van verwijt in zijn stem als hij zegt: 'Bid en je zult ontvangen, zoek en je zult vinden?' Zo van: het zou eigenlijk helemaal niet nodig moeten zijn dat je bidt en dat je zoekt; je zou eigenlijk alles moeten hebben!

Jezus zegt het zo ontspannen, zonder een spoor van verwijt: 'Bid en je zult ontvangen, zoek en je zult vinden, klop en je zult opengedaan worden.'

Bidden, zoeken, kloppen Dat zijn voor Jezus kennelijk heel gewone woorden, waarmee hij het menselijk leven typeert. Zo zijn we! Zo heeft God ons geschapen! Als we echt willen leven moeten we bidden, zoeken en kloppen. Dat heeft niets met schuld te maken. Of met zondige gebrekkigheid. Het is eerder onze grootheid dan onze kleinheid, eerder onze eer dan onze schande, dat we vragende, biddende, zoekende en kloppende mensen zijn.

We kunnen niet anders leven dan als mensen, die voortdurend aan God moeten vragen en van hem ontvangen. Daarom zijn we niet minder. En van vragen aan God, en ontvangen van God, word je niet minder. Er zit niets vernederends in.

Er zit vaak iets vernederends in om aan andere mensen iets te vragen, om door anderen geholpen te moeten worden. Dat ligt dikwijls aan de gevers en de hulpverleners. Ze gedragen zich soms zo superieur in hun geven en helpen!

Er zit niets vernederends in om God te vragen, om bij hem aan te kloppen. Als God u geeft wat u zelf niet hebt of kunt, gaat God niet superieur boven u staan, laat hij u niet even voelen hoe groot Hij is en hoe nietswaardig klein u bent. Dat is het bijzondere van Gods gaven en van Gods hulp: je wordt er ook voor je eigen gevoel niet minder van. Zoals je soms voor je eigen gevoel er minder van wordt als je tegen je buurman 'dank je wel' moet zeggen. U wordt er niet minder van, als u bij God aanklopt. In het vragen aan God en ontvangen van God, komt u juist helemaal tot uw recht. Een biddend mens is een mens op zijn best, op zijn grootst.

De Bijbel heeft een speciaal woord voor alles wat God uit zijn rijkdom aan mensen geeft. Dat is het woord 'genade'. In het Hebreeuws, de taal waarin het Oude Testament geschreven is, heet genade 'cheen'. De liefhebbers van de moppen van Sam en Moos zullen daarin het Jiddische 'gein' in horen. Dat is niet toevallig. Het is hetzelfde woord. Genade en gein hangen samen. Genade maakt dat je lachen kunt. Laat ik het eens zo zeggen: een mens die bij God aanklopt en zijn lege hand door God laat vullen heeft gein. En tegelijk heeft God bij het geven ook gein. Het is niet spannend. Het is niet eng. God doet niet gewichtig superieur. En als mens hoeft je niet zwaarwichtig of zwaarmoedig te doen over je lege handen. Het is niet ernstig. Het is geinig. God en mens zijn beiden blij. God in het geven. De mens in het ontvangen. In de genade zijn God en mens beiden helemaal zichzelf. U wordt er niet minder van als u bij God aanklopt. U komt er blij lachend vandaan. Helemaal uzelf. Helemaal in uw element. Helemaal mens.

'Bid en u zult ontvangen, zoekt en u zult vinden, klopt en u zult opengedaan worden.' Jezus spreekt er zo ontspannen over. Houd het voor uzelf ontspannen. Houd het voor elkaar ontspannen. Veel christenen verlangen naar een opwekking. Naar een doorbraak van de heilige Geest in hun eigen leven. En in de gemeente.

Dat is geweldig: als God u heeft laten zien hoe rijk het leven met hem kan zijn.

Dat is op zichzelf al een gave van God aan de gemeente: als er mensen zijn die ernaar verlangen dat er in de gemeente echte liefde voor elkaar zal zijn, dat 's zondagsmorgens in de kerk de mensen de blijdschap van het gezicht straalt, dat anderen door die liefde en blijheid worden aangestoken en hun leven voor God openstellen. Dank God als dat verlangen er is, in uw eigen hart. Dank God als er zulke gemeenteleden zijn. God is dan begonnen zijn Geest te geven.

Doe dan wat Jezus zegt: bid, zoek en klop. Doe vooral niet iets anders!

Staar u niet blind op alles in uw leven, op alles in de gemeente dat nog onvolkomen en gebrekkig is. God heeft u een verlangen gegeven naar een beleving van de volheid van zijn rijkdom. Houd dat zo! Door God te bidden, door bij hem aan te kloppen. Durf de tekorten in uw eigen leven, durf de gebreken in uw gemeente te zien. Als je ze niet wilt zien kun je niet bidden, zoeken en kloppen. Je moet willen weten dat je wat mist. Maar staar u er niet blind op. Wanneer u als maar bezig bent met uw gebrek aan blijdschap, wanneer u een soort boekhouding bijhoudt van de keren dat u, ondanks uw bidden, in uw gezin uw geduld verloor, zal uw verlangen omslaan in een frustrerend schuldgevoel.

Durf ontspannen te doen waarover Jezus zo ontspannen spreekt: bid, zoek en klop. En verder niets.

In de gemeente kan het verlangen naar een doorbraak van de Geest zomaar omslaan in kritiek op elkaar. Je praat met elkaar over hoe het eigenlijk zou kunnen zijn in de gemeente. En dan praat je over alles wat er helemaal niet op lijkt: de laksheid, de verwachtingsloosheid, de sleur, het gebrek aan visie. Iemand weet zich te herinneren hoe het vroeger was: veel beter! Een ander komt weleens in gemeente X: geweldig! Weer een ander heeft vorige week een bijzonder gezegende conferentie van beweging Y bijgewoond. Wat daar gebeurde! En zo praat je elkaar in de gemeente de put in. En je verlangen slaat om in kritiek en ergernis.

Jezus zegt: bid, zoek en klop. En doe verder niets. Als je met een gemeentelid over de gemeente aan de praat raakt: maak hem deelgenoot van je verlangen. Probeer samen te bidden, te zoeken, te kloppen. En doe verder niets. Want vóór je het weet doe je teveel!

We hebben een geweldige God. Hij reageert in de volheid van zijn rijkdom en macht op een lege hand en op een gebaar van machteloosheid.

Vragen en zoeken: Een lege hand, een gebrekkig leven, waarin veel ontbreekt.

Kloppen: in feite een machteloos gebaar. Je klopt een deur niet open. Jezus zegt niet: je moet harder kloppen. Machteloosheid moet machteloosheid blijven. En dan doet God in zijn macht de deur open. Zo geeft God de Geest in de volheid van zijn werking.

Amen.